

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Christus bidt voor Zijn vijanden

*Vader, vergeef
het hun, want zij
weten niet wat zij
doen*

(Lukas 23:34m)

Het is vrijdagmorgen, even na negenen in de ochtend. Zojuist is een groep mensen aangekomen bij Golgotha. Onder aan de kruisheuvel wordt een dwarsbalk neergelegd. De Heere Jezus strekt Zich er vrijwillig op uit. Dan nemen de soldaten ijzeren nagels die ze door de handen van Christus heen drijven. En Christus láát Zich nagelen aan het kruis. Wanneer de Heere Jezus zo met Zijn armen vastgeslagen is aan de dwarsbalk, tillen de vier soldaten Hem aan de dwarsbalk omhoog en bevestigen ze die balk aan de staande vloekpaal. En dan slaan ze de nagels ook door Zijn voeten.

Hoe tekent Gods Woord hier onze natuurlijke vijandschap tegen God en tegen Christus. Wij kruisigen Hem!

Wat doet de Heere Jezus, als dit zo pijnlijke en smartelijke lijden Hem treft? Hij bidt! Wat bidt Hij? Het eerste woord dat over Zijn lippen komt, is: *Vader*. Heel Zijn aardse leven was gericht op de eer van Zijn Vader. Heel Zijn aardse leven was een biddend leven. En datzelfde kenmerkt ook Zijn laatste uren. Hij bidt. En Zijn gebed is op God gericht: *Vader*.

Tegelijk geeft Christus met dat woord profetisch onderwijs aan dwaze, onwetende, blinde zondaren. Want met het woord *Vader* zegt Hij ook nog één keer, Wie Hij werkelijk is. Gods Zoon. Straks zal de hoofdman, die ook door dit woord onderwezen is, het belijden: *Waarlijk, Deze was Gods Zoon*.

Nog meer spreekt Christus: *vergeef het hun*. Hoort u dat? Christus bidt

voor vijanden. Onder omstandigheden dat wij niet meer aan onze vrienden zouden denken, bidt Hij voor Zijn vijanden.

Hij bidt voor hen die Hem zojuist aan het kruis hebben genageld. Vier heidense, Romeinse soldaten, die nu onder het kruis zitten en Zijn klederen verdobbelen. Hij bidt voor de degenen die uitzinnig van haat geroepen hebben: *Kruis Hem, kruis Hem*. Hij bidt voor de mensen die om het kruis heen staan te spotten en te roepen. Christus bidt voor vijanden. O, dingt Hij in dit gebed niet naar de hand van u, verloren, doodschuldige zondaar? Verklaart Hij in dit kruiswoord niet Zijn diepe en onbegrijpelijke zondaarsliefde aan vijanden? Onbekeerde lezer(es), dat dát uw hart zou verbreken.

De lijdende Zaligmaker voegt er nog iets aan toe: *want zij weten niet wat zij doen*. Is dat zo? Wisten de soldaten echt niet wat ze deden? Wisten ze niet dat ze een Onschuldige kruisigden? Hadden ze Pilatus niet horen zeggen: *Ik vind geen schuld in deze Mens?*

En de Joden die hadden geroepen: *Kruis Hem!* Wisten die niet wat ze deden? Hadden zij niet Zijn woorden gehoord? Hadden zij niet Zijn wonderen gezien? Hadden ze niet het licht van de Schriften, die zo duidelijk getuigden dat Hij de Messias was?

Ach, de mensen hadden wel iets gezien. En gehoord. En ze hadden de lamp van de Schrift wel. Maar in hun hart en in hun verstand is het nacht. Ze zien niet, dat ze de Heere der heerlijkheid kruisigen.

Zo blind zijn wij. Blind voor wat zonde werkelijk is. En blind voor Wie Christus werkelijk is.

Nee, de laatste woorden van Christus' gebed zijn geen verontschuldiging. Christus pleit niet op het feit dat het nog wel meevalt met de schuld van Zijn vijanden, omdat deze mensen nu eenmaal ook niet weten wat ze doen.

Integendeel. Hij tekent juist de diepe verlorenheid waarin wij van nature liggen. *Vader, vergeef het hun...* want hun toestand is zó erg, zó verloren, dat ze totaal blind zijn. Dat ze vijandig blind zijn. Ook aan het kruis verkleint en verdoezelt Christus de zonde niet, maar toont Hij het echte karakter van uw en mijn zonde. Ook vanaf het kruis is Hij Leraar in de ellende.

Méér nog: tegelijk is Hij ook de biddende Hoge priester. En zoals het gebed van de oudtestamentische hogepriester als het ware gegrond was op het offer dat eerst gebracht moest worden, zo is ook Zijn gebed gegrond op bloed.

Want zie! Dezelfde Christus Die bidt voor Zijn vijanden, hangt hier met doorboorde handen en voeten, waaruit het bloed vloeit. Met een met doornen gekroond hoofd, waaruit het bloed vloeit. Met een opengegeselde rug, waaruit het bloed vloeit. Zie Hem daar hangen als het grote Offerlam. En op grond van Zijn eigen bloedgerechtigheid bidt Hij: *Vader, vergeef deze door de zonde verblinde zondaren hun verschrikkelijke schuld*. En leg hun schuld op Mij.

*Hij bidt voor
hen die Hem
zojuist aan het
kruis hebben
genageld.*

Christus bidt om vergeving. En daarin ligt óók opgesloten: Hij bidt om bekering. Want God schenkt nooit vergeving, waar Hij ook niet de bekering werkt. Dan krijgt dit woord een nog diepere klank. Dan vraagt de Heere Jezus aan Zijn Vader dus allereerst dit: Laat het zo zijn, Vader, dat de ogen van Mijn verblinde vijanden geopend worden voor het verschrikkelijke van hun zonde. Laat hun hart er onder verbroken worden. Laten ze ermee in de schuld komen. Laat het voor hen een last worden, die zo onhoudbaar zwaar wordt, dat ze er echt belang bij krijgen dat die vergeven wordt. Laat die schuld ook van hen afgenomen worden. Vergeven worden. Laat hen als vrijgesproken zondaren voor Mij mogen verschijnen.

Dát bidt Christus. Hij pleit op Zijn eigen bloed. En Hij vraagt om Gods genadewerk in zondaarsharten.

Lezer(es), bent u een blinde zondaar? Blind voor Wie God werkelijk is? Blind voor uw schuld en ellende? Blind voor Christus? Zie hier een biddende Hogepriester, Die vraagt of blinde zielsogen geopend mogen worden. Of verloren zondaren hun schuld gaan zien. Bent u een ongevoelige zondaar? Hebt u een koud, ongevoelig en onverbroken hart? Zie hier een biddende Hogepriester, Die vraagt, of harde zondaarsharten verbroken mogen worden. Bent u een vermoeide en beladen zondaar, die het niet onder uw schuld kunt uithouden? Zie hier

een biddende Hogepriester, Die op grond van Zijn eigen werk bidt om vergeving.

O, stamel het deze grote Voorbidder toch na: Open mijn blinde ogen, verbreek mijn harde hart, vergeef mijn zware schuld. Op grond van Zijn voorbede en op grond van Zijn bloed.

Nog één gedachte. Wat ligt er in dit eerste kruiswoord veel onderwijns voor Gods kinderen. Vertrouwend. Want Christus toont hier ook iets van Zijn ambt als de voorbiddende Hogepriester. Kind van God: als Hij aan het kruis al zó bad, hoe zal Hij dan op dit moment in de hemel niet voor ú bidden? *Alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.* Altijd. Ook als u niet weet te bidden gelijk het behoort. Ook als u zo biddeloos kunt zijn. Ook als u tot uw smart nog zoveel vijandschap tegen Zijn wegen en leiding moet opmerken in uw eigen hart.

Maar ook vermanend. Christus heeft u, kind van God, in deze dingen ook een voorbeeld nagelaten. Opdat u zou bidden voor uw vijanden! Zoals Stefanus het bad: *Heere, reken hun deze zonde niet toe.*

A.J.T. Ruis

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie opgenomen over Lukas 23:34m 'Christus bidt voor Zijn vijanden' van ds. A.J.T. Ruis. Ds. K. Hoefnagel schrijft een tweede stuk over 'Naboth.' Ds. Tanis behandelt DL hoofdstuk 3 en 4, paragraaf 10. Ds. P. Roos levert een bijdrage getiteld 'Tekenen van hoop'. Ds. M.A. Kempeneers behandelt Daniël 3: 20. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft over prediking en praktijk. Ook treft u een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek. Tenslotte nog wat persberichten en boekbesprekingen.

Ambtsdragersconferentie

D.V. zaterdag 22 maart wordt er in de Chr. Geref. Kerk van Meerkerk een ambtsdragersconferentie gehouden. Ds. P.D.J. Buis zal spreken over het onderwerp:

"De Christelijke Gereformeerde Kerken na de Generale Synode van 2013-2014".

Hij zal stilstaan bij de volgende punten:

1. Actuele plaatsbepaling. 2. Historische positiekeuze. 3. Toekomstig perspectief. Aanvang 's middags half drie. Sluiting omstreeks half 5. Voor koffie wordt uiteraard gezorgd. Laten we zoveel mogelijk als ambtsdragers of oud- ambtsdragers hiernaar toe gaan. Het is belangrijk met elkaar te spreken over actuele ontwikkelingen die het geheel van de kerken raken. We hopen velen te ontmoeten in Meerkerk en we hopen op een goede middag met elkaar. We bidden bovenal om Gods zegen voor deze middag en voor onze kerken.

Ontmoetingsdag

Zaterdag 3 mei D.V. zal de volgende ontmoetingsdag gehouden worden in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. Sprekers: Ds. M.C. Tanis, Ds. A. Baars en ds. M.A. Kempeneers. Een vierde spreker volgt nog. Onderwerp: de vier Evangeliebeschrijvingen. Aanvang: 's Morgens half elf en 's middags twee uur.

Zendingsdag Elburg

D.V. 23 juli zal er weer zendingsdag gehouden worden. Noteert u alvast deze datum.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 1 april 2014 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 20 maart.

*D*an ontstaat de vlucht; het zich verbergen; de vreze. O, die vreze, als een gesteldheid en gestemdheid der ziel, wat is dat een diep- ongelukkige toestand. Wie er nooit iets van leerde, hij kent nog niet wat ware ontdekking is. Hij zegge nog maar niet dat hij aan zichzelf al bekend is, en met 'vlag en wimpel' uit het werkverbond overgegaan is in het genadeverbond. Hij dient goed te weten wat hij deswege geworden is. En als de Heere waarlijk met ons gaat richten, dan kan dit ook niet uitblijven. Zeker, deze vreze is niet ons betaalmiddel, maar toch zal er voor de Borg geen rechte plaats zijn, als niet eerst gekend wordt waar toe Deze nodig is. En wat is dit? Dat Hij de vreze wegneemt.

G. Wisse, *Uit de Verbondsschat.*

AvH

Gods verkiezing en Zijn werk

Het is opvallend dat in onze tijd heel weinig geschreven wordt over de uitverkiezing en het strijden over het leerstuk schijnt voorbij te zijn. Het laatste is misschien maar goed ook. Want in de kerken en onder theologen kan meer vuur dan licht zijn. Wanneer de verkiezing in prediking of gesprek niet meer is dan een aanduiding, dan kan men menen gereformeerd orthodox te zijn, maar dan wordt er geen recht gedaan aan Schrift en belijdenis en zo aan het historisch belijden. Daar altijd allereerst naar de Schrift dient geluisterd te worden, moet ook acht gegeven worden op de Schriftgegevens die spreken over of wijzen op de uitverkiezing.

De Schrift

Zowel het Oude als het Nieuwe Testament staan er bij stil dat God mensen verkiest. Daarin blijkt Zijn soevereine liefde en Zijn Goddelijk welbehagen. Bijzonder wordt in het Nieuwe Testament de verkiezing gezien als een eeuwig besluit van God. Wat Gods verkiezing is en de wat de werking van de verkiezing in de zondaar is, komen we te weten uit het Woord. Laten we aan de samenvatting in hoofdstuk 1 art. 12 niet voorbijgaan. Zeker niet in het pastoraat. Verdiepen we ons in de leer van de kerk, dan dienen we Augustinus te zien als de vader van de leer van de verkiezing. De Schriftstudie is voor hemzelf van beslissende betekenis geweest. Denk aan Romeinen 9. Gods vrijmacht werd vastgelegd in zijn leven als ook 1 Korinthe 4 vers 7. Want wie onderscheidt u? En wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? En zo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen hadt? Krachtig stelde Augustinus zich op tegen de leer van Pelagius. Wij hebben alles te danken aan Gods vrije genade. De genade is pas

genade als zij uit genade gegeven wordt. Niemand wordt verlost dan door de onverdiende barmhartigheid en niemand wordt veroordeeld dan door een verdiend gericht. God heeft ons niet uitverkoren omdat wij geloven, maar opdat wij geloven en opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde (Efeze 1:4). Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren en Ik heb u gesteld dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen, en dat uw vrucht blijve; opdat zo wat gij van den Vader begeren zult in Mijn Naam, Hij u dat geve, Joh. 15:16. Ons 'amen' past! Calvijn is een leerling van Augustinus. Calvijn wijst veel op Augustinus. Hij geeft zijn woorden door. In zijn commentaar op de brief aan de Romeinen staan de grondlijnen van zijn leer van de uitverkiezing. Kernachtig is zijn uitspraak. De verkiezing van God in Christus houdt in dat onze verkiezing louter genade is en dat het geloof in Christus de weg is om tot de zekerheid te komen dat wij door God uitverkoren zijn.

De belijdenis

Gaan we de belijdenisgeschriften na dan wordt op onderscheiden wijze gewezen op de uitverkiezing en de werking ervan. De Heidelbergse leerboek zodat er op de praktische kant van de uitverkiezing wordt gewezen. Leerstellig wordt in art. 16 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis op de eeuwige verkiezing Gods ingegaan. In de Dordtse Leerregels wordt de uitverkiezing uitgebreid besproken. Zeker houdt dit verband met het conflict met de Remonstranten. Het hoofddoel was om zich door het Woord van God te laten leiden, zodat naast het leerstellige ook de praktijk der Godzaligheid zou getekend worden. Daarom hebben de Dordtse Leerregels

grote betekenis. Het geloof daarin is geen onbelangrijke zaak. De mannen van Dordt beginnen als het over het geloof gaat niet bij de mens. Zij spreken de Schrift na. Het geloof is Gods gave, Efeze 2:8. God brengt in de mens de wil om te geloven. God wacht dus niet op ons geloof, maar Hij bewerkt het. Dit is vrucht van de verkiezing. Er is een verkiezing tot geloof, maar geen verkiezing uit het voorgezien geloof (hoofdstuk 1 art. 9). God heeft vóór de grondlegging der wereld een bepaald aantal mensen die niet beter of waardiger zijn dan anderen, maar met anderen in de algemene ellende liggend, naar het vrije welbehagen van Zijn wil, uitverkoren in Christus (Hoofdstuk 1 art. 7).

Prediking

De uitverkiezing mag niet losgekoppeld worden van de prediking. De verkiezing mag ook niet verdwijnen. Er wordt dan tekort gedaan aan het Woord. De verkiezing moet de prediking niet overheersen of beheersen zodat de prediking alleen komt tot en is voor uitverkorenen. Het pastorale element daarvoor mag niet ontbreken in de prediking. Een duidelijke handreiking wordt gegeven in de Leerregels, hoofdstuk 1 art. 16. Nimmer mag vergeten worden dat de prediking allereerst komt tot verlorenen en niet tot uitverkorenen. Elke dienaar, die weet wie hij was, is en blijft voor God, zal door de bekendmaking in het Woord gedrongen worden om te spreken van Gods genade in en door Jezus Christus. Hoe was Jezus als prediker? Hij was vol bewogenheid. Zijn levensgezindheid staat in het Woord. Hij liet Zich niet afbrengen van het volbrengen van Zijn roeping. Ik moet ook andere steden het Evangelie Gods verkondigen. Want daartoe ben Ik geroepen (Lukas 4:43). Tegen de

*De
Heidelberger
is een zeer
praktisch
leerboek
zodat er op
de praktikale
kant van de
uitverkiezing
wordt
gewezen.*

Kananese vrouw zei Jezus: Ik ben niet gezond dan tot de verloren schapen van het huis van Israël (Matth. 15:24). Wie nu een dieenaar van het Woord wil zijn, staat ernaar iets te kennen van Jezus' levensdrang en blijdschap op Zijn werk. De vrucht van de prediking. Het machtige, rijke werk van God in Christus. Krachtig en onwederstandelijk roept de Heere. De daad van de Heere, niet los van het Woord, brengt verandering in het leven. Inwendig en uitwendig. De Heere begint bij het hart, want daaruit zijn de uitgangen van het leven. Jezus wijst erop, wat er uit het hart van de mens voortkomt

(Markus 7:11 en 12). De Heere vernieuwt het hart. De wedergeboorte wordt gewerkt. Zoals in het natuurlijke leven levenstrekken en bewegingen worden gezien zo is er werking van geloof en bekering. Het zijn schenkingen van de Heere. Terecht wordt in de Leerregels het woord 'begiftigen' gebruikt. De Heere doet nog meer. Hij verlost uit de macht van de duisternis en brengt over tot het rijk van Zijn Zoon. Met welk een rijk doel dit geschiedt wordt aangegeven. Het gebeurt tot verkondiging van 's Heeren deugden. De Heere roept en leidt uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht (1 Petrus

1:9). En het einddoel is eeuwig roemen in de Heere. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid (Rom. 11:36). Zo hier en daar wordt het doen Gods overschaduwd door het doen van doeners! De Heere zorgt ervoor dat het komt tot het belijden en beleven: Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan. De drang van het nieuwe leven is om de Heere te eren. Onverdiende zaligheên heb ik van mijn God genoten. Ik roem in vrije gunst alleen.

M.C. Tanis

Vragenrubriek

Naboth (2)

Er is veel onrecht in de wereld. Misschien dat u gebukt gaat onder een onrechtvaardige situatie. Ik denk aan die vrouw die gebukt ging onder een moeilijk huwelijk, maar geen begrip van mensen heeft ervaren toen het huwelijk stuk liep. En dat alleen maar omdat manlief een gerespecteerd ambtsdrager was. Maar de Heere weet en ziet hoor! Dat leert ons de geschiedenis van Naboth. Ik beloofde de vorige keer nog op deze trieste geschiedenis terug te komen.

Naboths weigering om het van God ontvangen erfgoed aan koning Achab te verkopen, heeft hem zijn leven gekost en ook het leven van de zijnen. Een verschrikkelijk drama vindt plaats in Jizreël, als Naboth na een kort en uitermate oneerlijk proces buiten de stad wordt gesleept en op zijn eigen akker wordt gestenigd. Uit 2 Koningen 9 blijkt dat ook Naboths zonen ter dood werden gebracht. Na Naboths dood moest er niemand meer zijn die de wijngaard rechtmatig kon opeisen! Wat moet er door die oprechte Israëliet zijn heengegaan toen hem deze nameloze ellende overkwam. Wat een vragen zullen er door zijn ziel en die van zijn jongens zijn

heen gestormd. Naboth zal wel begrepen hebben dat zijn dood alles te maken had met zijn weigering om Achab zijn erfland af te staan. Vragen te over. Ook wellicht in uw hart vanwege persoonlijk onderzonden onrecht. Net als Naboth voelt u zich wellicht machteloos en bent u niets anders dan een hulpeloos slachtoffer. Het eerste wat ik tot u zou willen zeggen is dit. Is het onrecht dat u ondergaat een werkelijk onrecht of een vermeend onrecht? U kunt namelijk denken dat men u onrecht aandoeft, terwijl u toch de schuld bij uzelf moet zoeken. U voelt zich misschien gepasseerd; u voelt zich tekort gedaan; u meende ergens recht op te hebben maar kreeg het niet. Bij gevoelens van onrecht moet u uzelf eerlijk afvragen of het werkelijk onrecht is, of dat het gevoelens van gekrenkte trots en hoogmoed zijn, die u parten spelen. Hoe nodig is het eerlijk voor God de bede van Psalm 139:14 neer te leggen. Naboth werd werkelijk onrecht aangedaan. Omdat hij de voetstappen van Christus drukte. Omdat hij aan het onveranderlijke Woord van God vasthield. Omdat hij niet wilde buigen voor de wil van een goddeloze, die niet maal-

de om Gods inzettingen.

Als we recht staan tegenover God in een bepaalde zaak en we worden toch beschuldigd, zoals Naboth vals beschuldigd werd, dan is er echt sprake van onrecht, ook in Gods oog! En daar gaat het maar om. Want als iets onrecht is in Gods oog, komt Hij daar altijd op terug. Want hoe het ga, de logenmond zal nimmer straffeloos zegenpralen; God stelt zijn boosheid perk en palen; de logensprekers gaan te grond, Psalm 63. Met andere woorden: Bij werkelijk onrecht moeten we op God leren wachten. Zal Hij Die het recht volmaakt bemint geen recht doen? Maar Hij doet het op Zijn tijd en wijze. Die onrecht lijdt, moet het daarom niet overal rondbazunen, maar zwijgen, zoals Christus zweeg onder het grootst mogelijke onrecht! Maar in het gebed hoeft u niet te zwijgen. Daar zijn de Psalmen vol van immers? Denk aan Psalm 35: O HEERE Gij ziet het, zwijg niet stil. Uw recht beslisse mijn geschil. Ontwaak, treed toe tot mijn bescherming; mijn God betoon mij Uw ontferming. Doe mij, o hoogste Majesteit, eens recht, naar Uw gerechtigheid! Als ik Gods Woord goed begrijp dan hoort het verdragen van

*Is het
onrecht dat
u ondergaat
een werkelijk
onrecht of
een vermeend
onrecht?*

smaadheid en onrecht tot de christelijke deugden. We hebben dat dus niet van onszelf. Dat hebt u misschien al ondervonden. We zoeken zelf rechtshandhaving. We vechten en protesteren. Maar ik hoop dat u ook ervaren hebt dat u daar helemaal niets mee opschiet. Dat het ijveren voor rechtvaardigheid in persoonlijke of kerkelijke aangelegenheden vaak zelfs averechts werkt. Het mishaaft de Heere. Als we van Christus lezen dat Hij Zijn stem niet op de straten verhief (Matth.12) dan betekent het dat Hij alles overgaf aan Zijn Vader.

En heeft de Vader Hem geen recht gedaan? En zal Hij Hem geen recht doen? Zal Hij, de eenmaal gekruisigde, Zich straks niet als de allerhoogste Koning openbaren? Zo doet Hij het ook met allen die onrecht lijden en leden vanwege Zijn Woord, Zijn Naam en Zijn eer! Eens zal de heerlijkheid der vromen, op het luisterrijkst te voorschijn komen! En zolang er nog geen recht gesproken is en het onrecht voortduurt? Laat het hart zich dan mogen troosten met de wetenschap dat God alles ziet, hoort en weet! Wat een schrik moet zijn

voor de Achabs is een troost voor de Naboths. God ziet het wel! Want juist als Achab tevreden in zijn gestolen wijngaard rondloopt, staat daar opeens de vurige Elia voor hem. Hebt gij mij gevonden, mijn vijand? schrikt Achab. Wat een schrik zal het zijn om als een onrechtpleger op het alleronverwachts gevonden te worden door God!

K. Hoefnagel

Voor de jeugd

Daniël voor jongeren

Daniël 3:20

20 En tot de sterkste mannen van kracht, die in zijn heir waren, zeide hij, dat zij Sadrach, Mesach en Abéd-nego binden zouden, om te werpen in den oven des brandenden vuurs.

‘Cassie said ‘yes’. Dat is de titel van een boek wat de dood beschrijft van de 17-jarige Cassie Bernall. Cassie was één van de slachtoffers van de schietpartij op de Columbine High School in Colorado USA, op 20 april 1999. Daarbij kwamen 12 leerlingen en een docent om het leven. Cassie zat weggedoken onder een tafel. Één van de schutters, Eric Harris, zag haar zitten en vroeg aan haar of zij in God geloofde. Cassie zei ‘ja’ en de moordenaar schoot vervolgens een kogel door haar hoofd. De schutters waren psychopaten die onder andere beïnvloed waren door rockbands met duivelse en gewelddadige songteksten. Ze hadden een diepe haat jegens christenen. En dat kostte Cassie het leven.

Duizenden jaren geleden gebeurde er iets dergelijks. Drie jonge mannen, Sadrach, Mesach en Abednego, zouden als martelaren sterven vanwege hun geloofsbelijdenis. Dat was althans de bedoeling van Nebukadnezar. Hij gaf het bevel om de oven zo heet

te stoken dat de vlammen eruit sloegen. En hij liet de sterkste soldaten de drie vrienden vastbinden en ze in het vuur gooien. Maar de oven was inmiddels zo heet geworden, dat de hitte die sterke soldaten in vlam zette en ze stierven ter plaatse.

Zullen de drie vrienden niet bang geweest zijn? Ze hadden er in hun denken wel rekening mee gehouden dat ze de oven in moesten. Ze hebben gezegd: ‘God kán ons verlossen, maar of Hij het doet, dat weten we niet’. Maar nu was het dan toch zover. En God verloor niet. En nu zouden ze dus verbranden. Welnu, zullen ze niet gebeeft hebben?

Denk je het eens in, jongelui, dat is toch wat geweest voor die mannen? Toen ze die gloeiend hete oven ingegooid werden. En toen ze zagen hoe die sterke soldaten dood neervielen. Zullen er geen vragen in hun hart geleefd hebben? ‘Waarom verlost de Heere niet? Waarom laat de Heere het toch zover komen?’ En dan? Als je net als Cassie Bernall zo op de proef wordt gesteld? Als het net als voor Sadrach, Mesach en Abednego een zaak van leven of dood wordt? Hoe kan je dat dan vol houden? Zeg je ja of nee? Één ding is zeker: een mens houdt

het dan niet vol als hij alleen maar een naamchristen is. Als hij een halfbakken christen is die zo thuis is in de wereld. Als je alleen maar een mondbelijder bent die zo vast zit aan het aardse leven. Dan houdt een mens zijn geloofsbelijdenis niet staande.

Beste jongere, jij houdt het alleen vol als je jezelf hebt leren voorbereiden. In het aangezicht van de dood zeg je alleen maar ‘ja’, als je tot de Heere hebt leren vluchten. Je kunt alleen staande blijven als je in de Schuilplaats des Allerhoogsten hebt leren schuilen. Maar hou er goed rekening mee dat datgene wat Cassie Bernall is overkomen, dat kan jou ook overkomen! En wat zou jouw antwoord dan zijn? Als er iemand voor je staat met een pistool. ‘Geloof je in God? Dan krijg je de kogel. Geloof je niet in God, dan mag je gaan’. Wat zou jij zeggen? Wat zou ik zeggen? Voor de drie vrienden was het geloof een zaak van leven of dood. En ze voelden de hitte van het vuur al op hun huid.

Overigens hoeft je dit vuur niet persé alleen letterlijk te nemen. Het vuur kan niet alleen vanbuiten branden, maar ook vanbinnen. David zegt in psalm 39:4 *‘Mijn hart werd heet in mijn binnenste, een vuur*

En hij liet de sterkste soldaten de drie vrienden vastbinden en ze in het vuur gooien.

En dan toch
die boze
lusten. En dan
toch die kwade
begeerten.

ontbrandde in mijn overdenking...'
Er kunnen in je leven verleidingen zijn en verzoeken, waar je benauwd van wordt. Dat het zo gaat branden en zo gaat koken. En dat er dan ook 'ja' of 'nee' gevraagd wordt. Zeg ik 'ja' tegen die verleiding, of zeg ik 'nee'? Tegen de boze lusten des vleses. Tegen dat hart dat zo trekt naar dat gouden beeld. Tegen je ogen die zo trekken naar de schatten van Babylon. hoe kun je 'nee' zeggen als je moet ervaren dat je uit jezelf geen kracht hebt in die strijd? Dat je zwak van moed bent en klein van krachten. En dat die vijanden zo ontzaglijk sterk zijn. En juist als je iets van genade mag leren kennen, dan kan de boze dat vuur in je binnenste zeven keer zo heet stoken. Wat je misschien nooit meer voor mogelijk had gehouden. Want je dacht dat die

zonde iets was van het verleden. Je dacht dat de Heere een goed werk in je begonnen was. Je hebt wel eens hoop mogen hebben dat de Heere van je af wist. Je dacht dat je iets van de droefheid naar God over de zonde kende. En dat je hart dorstte naar God. Je hebt gedacht dat je tot Christus gevluucht was met al je zonde en ellende. Je hebt vreugde en blijdschap in God gekend, de liefde geproefd en gesmaakt. En dan toch die boze lusten. En dan toch die kwade begeerten. En dan tref je toch zulke vreselijke dingen in je gedachten aan... Wat kun je je dan machteloos voelen! Wat kan er dan een vrees zijn, wat een aanvechtingen. *'Heb ik me niet vergist? Heb ik mezelf niet bedrogen? Is God met mij begonnen of ben ik zelf begonnen? Kan dit allemaal eigenlijk wel met genade gepaard gaan?'*

Herken je dit misschien? Wordt je moedeloos, als je in je hart kijkt? Walg je weleens van jezelf, van je gedachten, van je dromen? Er staat een mooi couplet in de berijming van het Gebed des Heeren. Zeg dat maar na, als je vanavond in je slaapkamer je knieën buigt.
*Verlos ons uit des bozen macht;
Bescher, en sterk ons door Uw kracht:
Wij zijn toch zwak, Zijn sterkt' is groot;
Dus zijn w' elk ogenblik in nood.
Hier komt nog vlees en wereld bij,
Ai, sterk ons dan, en maak ons vrij.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

Kerkelijk actueel

Tekenen van hoop

Opnieuw werden we verrast door uitingen van een snel groeiende toenadering tussen de Ned. Geref. Kerken en de Vrijgemaakten (zie het RD van 4 maart). Ik heb geen helder zicht op de inhoudelijke stromen binnen deze kerken. Ik zal er echter niet ver naast zitten als ik denk dat er in ieder geval overeenkomsten groeien, die afvoeren van het Gereformeerde beginsel. Moeten we hierin niet een nieuwe uitdaging zien in de richting van onze kerken?

Het gaat dus
steeds om de
vraag: met
welk van beide
soorten belofte
hebben we te
doen?

Wat verder mijn aandacht trok, kwam van een andere kant: de promotie van Ds. Golverdingen. Voor hem een bekroning van zijn wensen, om enige helderheid te brengen in de situatie van de Gereformeerde Gemeenten. Er is veel boven tafel gekomen van allerlei tot nu toe onbekend materiaal. Het conflict rond Ds. Kok en Dr. Steenblok heeft een lange nawerking gehad gedurende de verstreken zestig jaar. De gevolgen geven nog steeds naschokken die voor de twee kerken (Synodaal en Uitgetreden) gevoelig aankomen. Het genoemde misverstand ziet Dr. Golverdingen liggen in een verschillende opvatting over het beloftebegrip. Als men leert dat het genadeverbond alleen is opgericht met de uitverkorenen, zijn de

verbondsbeloften ook alleen voor de uitverkorenen bestemd. Daarnaast spreekt men in de GG over algemene beloften, die alle hoorders van het Evangelie gelden. Het gaat dus steeds om de vraag: met welk van beide soorten belofte hebben we te doen? Zou men dit begrip nauwkeuriger omschreven hebben, dan was er in ieder geval minder verschil, aldus Golverdingen. Dit onderscheid maakte ook Ds. C. Harinck reeds in een eerdere uitgave. Voor ons is dit onderscheid moeilijker te vatten, omdat we van mening zijn dat het genadeverbond is opgericht met Abraham en zijn nageslacht, zowel natuurlijk als geestelijk. De beloften gelden dan alle hoorders, alle creaturen. Uit een voorbeeld dat Golverdingen gaf tijdens de

promotie, werd duidelijk dat de tweërlei beloften, zoals deze binnen de GG gezien worden, samen vallen met een ander onderscheid, namelijk het verschil tussen voorwaardelijke en onvoorwaardelijke beloften. Als de Heere zegt: "Ik geef Mijn schapen het eeuwige leven", dan is dat een belofte zonder voorwaarden. Deze belofte wordt altijd vervuld, ook al werken mensen tegen. Als de Heere zegt: "Hoort en uw ziel zal leven", dan is het beloofde afhankelijk van ons horen. Zo'n belofte wordt niet bij ieder vervuld. Ds. Kok zou deze beloften vereenzelvigd hebben. Men sprak van een verwarde voorstelling. Wat de stukken zeggen, kan ik niet beoordelen, maar mijn eigen herinnering geeft me geen aanleiding

om te denken dat Kok slordig omging met deze begrippen. Wel weet ik dat Steenblok stelde dat onbekeerden alleen de Wet moet worden gepreikt en dat het Evangelie alleen voor Gods volk bestemd is. Ik vind het een gelukkige zaak dat onze kerken niet verstrikt zijn geraakt in deze visie op de beloften. Daardoor is het aanbod van genade in zijn volle breedte veilig gesteld. Nu zouden ook de algemene beloften in de prediking van de GG een ruim aanbod van genade aan alle hoorders kunnen bewerkstelligen. Hopelijk gebeurt dat ook. In onze gemeenten loert het gevaar, dat de verbondsmatige prediking ver doorgeslagen is en ook dat moet als een even ernstige zaak gezien worden.

Maar ook wij hebben te maken, zo stelde ik, met twee soorten beloften (voorwaardelijk en onvoorwaardelijk)? Maar de rechte prediking blijft niet hangen in deze “knoop”, omdat een voorwaardelijke belofte roept om en heendrijft naar de onvoorwaardelijke belofte. Zo heeft Bunyan het gesteld in zijn bekende boekje: Komst en welkomst tot Christus. Ik geef hiervan een voorbeeld. De Heere zegt: “Wie zijn weg wel aanstelt, die zal Ik Mijn heil doen zien”. Daar staat een levensgrote voorwaarde. Als u uw weg wel aanstelt, dan pas geeft de Heere Zijn heil. Zo’n voorwaarde brengt de zondaar in verlegenheid. Hij kan en wil zijn weg niet “wel” aanstellen. Neem echter dan uw toevlucht tot een onvoorwaardelijke belofte, zoals deze: “Ik zal maken dat zij in Mijn wegen zullen wandelen”. Het zou fnuikend zijn als we deze belofte alleen zouden betrekken op Gods volk. Ook deze belofte is gegeven aan goddelozen, die verre van de gerechtigheid zijn. Ik denk dat velen binnen de Geref. Gemeenten huiverig zijn om de belofte zo te accentueren. Ik erken dat die huiver grond krijgt in de doorgeschooten belofteprediking zoals deze in onze dagen gehoord wordt. We kunnen daaraan ontkomen, als we onderscheid maken tussen belofte en bedreiging, alsook tussen de belofte en haar vervulling. Niet de belofte maakt zalig; toch komen we dat gevaar

in onze kringen tegen. We hebben dan genoeg aan een belofte zonder meer. De rechte omgang met de belofte doet uitzien naar de vervulling. En dus maakt de belofte de zondaar niet rijker, maar armer. Hij hoort in de belofte juist wat hij mist. Voorwaarden hebben daarbij ook het nut, dat zij ons te meer bepalen bij onze onmacht. Ik voor mij heb niet de indruk dat tegenstellingen door deze dissertatie verminderen. Geen der partijen zal zich laten overtuigen van het feit dat het slechts gaat om een misverstand. Ik ken Ds. Golverdingen nog enigszins, omdat we beide in de stad Utrecht stonden en ik weet dus ook dat hij zuiver en eerlijk deze lijnen heeft willen trekken. Voor heel veel mogen we hem dus wel heel erg dankbaar zijn. En ongetwijfeld zou een verdere doordenking binnen de kerken ook zegen kunnen afwerpen. Maar het leven is sterker dan de leer. In ieder geval is niet te hopen dat men de vele bladzijden uit dit boek gaat doorspitten om nieuwe olie op het vuur te werpen.

Een derde opmerking wil ik maken bij een artikel uit “De Waarheidsvriend”. In de kring van de Geref. Bond heeft dhr. T. van de Lagemaat en sociologisch-theologisch onderzoek verricht naar individualisering in de Geref. Bond. Hij concludeert dat de kerk aansluiting zal moeten zoeken bij de veranderingen die zich in de maatschappij voordoen. Dit komt neer op een zekere aanpassing. Let wel, deze conclusie is gebaseerd op wetenschappelijke gronden. Ir. L. van de Waal gaat hier nader op in en zoekt een antwoord op de studie van van de Lagemaat. Van de Waal presenteert zichzelf als behorend tot de generatie, waarin predikanten als G. Boer, R. Bartlema, L. Kievit, Jac. Vermaas, L. Blok e.a. leefden. Ik zelf behoor ook tot die generatie. Deze namen stammen uit een tijd, waarin de Gereformeerde prediking in de Hervormde kerk bloeide. Van de Waal geeft een duidelijk antwoord op de voorstellen van van de Lagemaat. Daarbij geeft hij een heldere typering van wat er veranderde in de laatste jaren. Hij beschrijft zijn

waarnemingen als volgt: “De gemeente is gemeente van Christus, waar een beginsel van geloof te vinden is. Dat geloof moet worden versterkt en bemoedigd om zichtbaar te zijn in de samenleving. Deze verschuiving heeft mijns inziens te maken met evangelische invloeden. Het Godsbeeld is veranderd. Net als de prediking. De oproep tot bekering en de mogelijkheid om verloren te gaan, zijn naar de achtergrond verschoven. De geloofskeus staat centraal, gevolgd door een proces van geloofsgroei. Er is daardoor meer aansluiting op de cultuur en een relativering van de waarheidsvraag. (.....) De geest van onzekerheid, twijfel, oppervlakkigheid en moderniteit dringt ook bij hervormd-gereformeerden binnen. Zowel bij wie vernieuwingsgezind is als bij wie alles bij het oude wil houden”.

Van de Waal is er niet voor om het beleid aan te passen. Hoe slagen we erin staande te blijven en het geloofsgoed zuiver te bewaren? Als de prediking van zonde en genade mag blijven klinken, met de bediening van Gods Geest Die Christus verheerlijkt, zal de Kerk stand houden. Maar zo ook alleen. Ik acht het opmerkelijk dat deze stem ook binnen de PKN gehoord wordt. Hopelijk zal het hoofdbestuur er aandacht aan willen geven. Ik herinner mij ook nog goed de namen van hierboven, die gemakkelijk zijn aan te vullen met vele anderen, zoals Tukker, van Sliedregt en Cirkel. Zo zijn er velen geweest. Parallel daarmee werd er ook in onze kerken en in vele anderen een soortgelijke prediking gevonden. Van de Lagemaat denkt dat het nu zo niet meer kan. Zeker is het waar dat onze tijden anders zijn dan toen. Maar we hebben ons als christenen te veel door die tijdgeest laten meeslepen. Denk aan de knop. We hebben geen krachtige weerstand geboden aan de machten om ons heen. En nu zijn we aan handen en voeten gebonden. Om onze verbondenheid met deze tijd gestalte te geven, wordt ons aangeraden om in deze tijd en vooral aan deze cultuur het evangelie te verkondigen. Denk aan kerkplanting enz., alsof dat hetzelfde is als een appelboom plan-

De rechte omgang met de belofte doet uitzien naar de vervulling. En dus maakt de belofte de zondaar niet rijker, maar armer.

ten. Mede ook hierdoor schuiven we steeds meer op naar de wereld. Is het niet opvallend dat mensen uit soms heel andere culturen gegrepen werden en tot bekering kwamen door een zuivere Gereformeerde prediking, die overigens in hun cultuur nauwelijks leek te passen? De vorige keer noemde ik de

HHK; nu heb ik het over de Gereformeerde Bond. En daarbij ook over de Geref. Gemeenten. Hopelijk tekent zich op deze wijze een eenheid af, zoals Gods Woord ons daartoe oproept. Tenslotte: ik las zojuist in de krant dat de oproep tot een bededag geen brede navolging vindt in de andere kerken van bevindelijke

signatuur. Daar schrik je dan weer van. Als we elkaar daarin niet spontaan kunnen vinden, waarin dan wel? Och, dat Israels verlossing uit Sion kwame....

P. Roos

Sprekend verleden

Abraham Hellenbroek

Rechtvaardige straf

“En nu, omdat gijlieden al deze werken doet, spreekt de HEERE, en Ik tot u gesproken heb, vroeg op zijnde en sprekende, maar gij niet gehoord hebt, en Ik u geroepen, maar gij niet geantwoord hebt; Zo zal ik aan dit huis, dat naar Mijn Naam genoemd is, waarop gij vertrouwt, en aan deze plaats, die Ik u en uw vaderen gegeven heb, doen gelijk als Ik aan Silo gedaan heb. En Ik zal ulieden van Mijn aangezicht wegwerpen, gelijk als Ik al uw broederen, het ganse zaad Efraïms weggeworpen heb.” Jeremia 7:13-15

Op gelijke zonden volgen gewoonlijk gelijke straffen. Dit blijkt duidelijk uit Ezechiël 23. Daar is sprake van twee zusters: Ohola en Oholiba. Zij stellen Israël en Juda voor. Zij maakten zich schuldig aan dezelfde zonden en kregen dezelfde straf: de ballingschap. In onze tekst gaat het erover dat Juda zich aan dezelfde zonden schuldig maakt als Silo. De Heere bedreigt Juda dan met gelijke straf.

Zonde

‘Omdat gijlieden al deze werken doet, spreekt de HEERE’. De zonden die Juda deed vinden we in de verzen 9 tot en met 11 opgetekend. Juda liet een zorgeloze hardnekkigheid zien onder de waarschuwingen die tot haar werden uitgesproken. De HEERE had tot Juda gesproken, maar Juda had niet gehoord. De HEERE had geroepen, maar Juda had niet geantwoord. Door middel van profeten

had de Heere gesproken en geroepen. Vanaf de uittocht uit Egypte tot nu toe had de HEERE tot het volk gesproken. Dit geschiedde: ‘vroeg op zijnde’. Hierbij valt te denken aan een ijverige arbeider die ’s morgens vroeg opstaat om naar zijn werk te gaan of aan een ijverige vader die vroeg opstaat om te zorgen voor het gezin. Ijverig en naarstig riepen de profeten op te luisteren naar de Heere. De profeten hadden opgeroepen tot bekering. De HEERE riep nog op tot bekering. De HEERE had met harde bedreigingen geroepen. Roepen is sterker dan spreken. Maar Juda had niet gehoord. Juda had niet geantwoord. De lichamelijke oren hadden de woorden van de profeten wel gehoord, maar men had niet gehoorzaamd. Op Gods roepen was niet geantwoord. Zij hadden niet geantwoord met hun daden. De bedreigingen waren vruchteloos en tevergeefs. Er was geen bekering gekomen. Er werd gespot met de profeten en hun woorden werden veracht.

Oordeel

Ongehoorzaamheid aan God en het verachten van de vermaningen zou de oorzaak zijn van het oordeel dat over Juda zou komen. Net als bij Israël zal de ballingschap werkelijkheid worden. Juda zal worden weggevoerd naar Babel. ‘Zo zal Ik aan dit huis, dat naar Mijn Naam genoemd is, waarop gij vertrouwt, en aan deze

plaats, die Ik u en uw vaderen gegeven heb, doen gelijk als Ik aan Silo gedaan heb.’ De tempel en Jeruzalem en het land Juda zullen getroffen worden door Gods oordeel. De ballingschap zal komen: ‘En Ik zal ulieden van Mijn aangezicht wegwerpen, gelijk als Ik al uw broederen, het ganse zaad Efraïms weggeworpen heb.’ Stad en tempel, maar ook de inwoners van Jeruzalem zullen geoordeeld worden. De HEERE was in Kanaän op een bijzondere manier aanwezig. Ballingschap betekent een verstoten worden uit de bijzondere aanwezigheid van God. Zoals de Heere Israël van voor Zijn aangezicht wegdeed, zo zal Hij ook Juda van voor Zijn aangezicht wegdoen. Onder Efraïm moeten we de tien stammen verstaan. Silo lag in Efraïm. Jozua behoorde tot de stam van Efraïm. Efraïm was de machtigste van de tien stammen. Jerobeam kwam uit Efraïm. Samaria, de hoofdstad van de tien stammen, lag in Efraïm. Er is sprake van ‘broederen’ omdat zij allen uit Abraham, Izak en Jakob zijn voortgesproten. De ark was niet meer in Silo. De tien stammen waren weggevoerd in ballingschap. De eerste wegvoering van Juda vond plaats onder koning Jojachin en de laatste onder koning Zedekia. Stad en tempel werden verwoest.

Toepassing

Nederland staat schuldig aan de-

Zoals de
Heere Israël
van voor Zijn
aangezicht
wegdeed, zo
zal Hij ook
Juda van
voor Zijn
aangezicht
wegdoen.

zelfde zonden als Juda. Dan zal ook dezelfde straf volgen. Er is sprake van stelen, doodslaan, overspel en vals zweren. Er is overdaad en verzuim van de godsdienst. De Heere spreekt, maar Nederland weigert hardnekkig te horen. De Heere vermaant lieflijk, maar er wordt niet geluisterd. Er is niet de minste verandering tot bekering en godzaligheid. Nederland is een wederspanning volk. De Heere zond Zijn knechten, maar er is niet geluisterd. De Heere heeft Nederland vaak getuchtigd door pestilentieën en oorlogen. Er is sprake van een stem die tot ons schreeuwt: bekeert u, bekeert u of u zult insgelijks vergaan. Er is geen verbetering door de vermaning of door de tuchtroede. Nederland luistert niet naar de stem des Heeren en neemt de tucht niet aan. Zal Nederland ook niet van voor Gods aangezicht weggeworpen worden? Indien Nederland voortgaat in het doen van zonden, zal de Heere komen met Zijn toorn. Indien Nederland weigert te luisteren naar de vermaningen, zal de Heere in Zijn toorn spreken. De Heere zal uitrukken, afbreken en verdoen. Kwaad, vloek en ondergang zullen komen. Er zal geen waarschuwing meer zijn, maar verschrikking. Er zal vrees zijn en geen vrede. De Heere was vroeg op in het vermanen, dan zal Hij vroeg op zijn in het verderven. Onge-

hoorzaamheid aan het Woord zal verderf met zich meebrengen. Nederland heeft niets anders te verwachten dan dat er eens te laat zal worden geroepen. Dan zal de Heere niet antwoorden. Indien Nederland blijft volharden in het kwade zal de Heere met Nederland doen zoals Hij eens met Silo gedaan heeft. Vergaderplaatsen zullen verwoest worden, de godsdienst zal worden weggenomen uit Nederland. De Heere zal Nederland gelijk maken aan het Silo van Frankrijk. Nederland zal tot verwoesting gesteld worden. De Heere zal ons eens van Zijn aangezicht moeten wegwerpen. De Heere zal ons in Zijn toorn verslinden en het vuur zal ons vertieren. Zal het net als met Juda gaan dat in ballingschap moest en daar andere goden gediend heeft?

Dat we leerden vrezen voor Gods oordelen. Doet niet meer al die boze werken. Verlaat die geruste zorgeloosheid, die goddeloosheid waar Nederland onder zucht. Ieder moet bij zichzelf beginnen. Luister naar Gods sprekende stem die tot bekering roept. Laat Zijn Woord niet altijd vruchteloos onder u zijn. De Heere zegt: hoort naar Mijn stem. Zo zal Ik u tot een God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn. Hoort de roede en wie ze besteld heeft. Wordt voorzichtig door het oordeel dat anderen

getroffen heeft en beantwoordt die oordelen met een spoedige bekering.

Indien deze dingen gedaan worden, zal de Heere tot ons blijven spreken. De Heere zou niet alleen Zijn Woord onder ons laten, maar ook meer en meer spreken door genade en vriendelijke beloften. Dat spreken van God zal reden zijn om van vreugde op te springen. Indien wij oprecht zouden zijn voor de Heere, zo zou Hij Zijn zegeningen niet lang uitstellen. De Heere zou in de morgenstond verzadigen met Zijn goedertierenheid en wij zouden verblijd zijn in al onze dagen. Indien wij antwoorden op het roepen van God, zou de Heere ook antwoorden op ons roepen. Dan zou de Heere uit alle vrezen redden. Ook zou de Heere Zijn huis nog lang doen blijven onder ons. Zijn godsdienst zou hier blijven. Het onheil dat anderen getroffen heeft, zou ons niet treffen. De Heere zou ons niet van voor Zijn aangezicht wegwerpen. Hij zou Zijn vriendelijk aangezicht over ons doen lichten en men zou van Nederland eens zeggen: 'Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent; o HEE-RE, zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen' (Psalm 89:16).

A. van Heteren

*De Heere zal
Nederland
gelijk maken
aan het Silo
van Frankrijk.
Nederland
zal tot
verwoesting
gesteld
worden.*

Prediking en praktijk

Het Huis van mijn Vader

"Ik ben allereerst een katholiek christen, daarna een calvinist, vervolgens een voorstander van de kinderdoop en tenslotte een aanhanger van de presbyteriaanse kerkregering, en ik kan die volgorde niet omkeren..." Een uitspraak van de 19^e-eeuwse Schotse theoloog John Duncan toen hij eens een ontmoeting had met de eenvoudige baptistenpredikant John Kershaw. Duncan gaf daarbij aan waar zijn geestelijke wortels lagen. Tegelijkertijd liet hij blijken dat hij oog had voor het onder-

scheiden gewicht van verschillen. Het is nodig standvastig te zijn in hoofdzaken, maar het is wijs in bijzaken ruimte te erkennen. Ik denk hierbij aan de lijfspreuk van Herman Witsius, een Nederlandse oude schrijver: *"eenheid in het noodzakelijke, vrijheid in het niet-noodzakelijke, in alles voorzichtigheid en liefde."*

Enkele maanden geleden liet dr. C.A. van der Sluijs, hervormd emeritus-predikant te Veenendaal,

een boek verschijnen waarin het niet zozeer gaat over de bijzaken als wel over de hoofdzaak. Over de dingen die onopgeefbaar zijn. *Het Huis van mijn Vader*, zo is de titel [ISBN 978-94-91583-28-5]. Hij vertelt daarin iets over zijn eigen geestelijke herkomst. Ds. Van der Sluijs doet dat aan de hand van autobiografische doorkijkjes naar zijn jeugd en naar latere ervaringen. Hij behandelt achtereenvolgens vijf thema's die voor hem even zovele bronnen van bijbelse

Laat vanuit dit aantrekkelijke en (naar de letter) merkwaardige boekje ook ons, christelijk-gereformeerden, de spiegel voorgehouden zijn.

oriëntatie en geestelijke lafenis zijn. De kernwoorden daarbij zijn: reformatorisch, piëtistisch, puriteins, kohlbruggiaans, gereformeerd. Samen vormen ze voor hem een kostbare erfenis – en terecht. De schrijver typeert ze in zijn Inleiding als “*de rijkdom van dit veelkleurig palet aan geestelijk leven*” en hij vraagt zich af of deze tot op de dag van vandaag nog wel bewaard zijn in de reformatorische gezindte. Dit persoonlijk getinte boek wil dus tegelijkertijd dienen als een schilderij en als een spiegel.

Het is verleidelijk uitvoerig te gaan citeren. De eerste bladzijden voeren de lezer naar het Flakkeese land van meer dan vijftig jaar geleden. Naar de afgescheiden vroomheid in het kleine schuurkerkje in één van de dorpen daar. Vader was preeklezend ouderling. “Nog gaat de ernst van de eeuwigheid over m’n ziel. Soms beroerde een enkel vleugje wind van de Geest mijn kinderlijke ziel. De duif van de Geest streek hier en daar zacht neer en beroerde de zielen van de eenvoudigen die God steeds zal gadeslaan. De voorganger was niet of nauwelijks onderlegd, maar toch legde God Zijn gunst en genade in en over zondaarsharten. Deze werd meerdere malen rijkelijk vermenigvuldigd. En dat niet alleen bij de aanvang, maar ook bij de verdere voortgang.” [12, 13]. “Dit bedroefde volk in de uitgestrekte en vaak zwaarmoedige polders uit mijn jeugd stempelde mij levenslang. De stillen in den lande, onbekeerd in eigen waarneming, hunkerden naar de gemeenschap met God. Doorgaans zeiden ze niet zo veel, maar met hun leven zeiden ze meer dan genoeg...” [39]. Ds. Van der Sluijs neemt zijn lezers vervolgens mee vanuit Flakkee (inclusief een aangrijpende watersnoodbeleving in 1953) naar de standplaatsen Poederoijen en Veenendaal als min of meer jong predikant en tenslotte naar Rotterdam-zuid. Maar we worden ook ingewijd in vakantie-ervaringen in Zuid-Engeland en elders. En natuurlijk komt de Londense prediker Ch.H. Spurgeon te berde, wiens weg en werk onderwerp

van de dissertatie in 1987 en van de fraaie biografie in 2010 waren. Ook aan diens Nederlands-Duitse tijdgenoot dr. H.F. Kohlbrugge wijdt Van der Sluijs treffende woorden. “Laat ons een goddeloze zijn onder de goddelozen, opdat we gerechtvaardigd worden.” [95].

Toch gaat het de schrijver niet om personen en hun betekenis op zichzelf. Hem drijft iets anders. Het gaat hem om de onopgeefbaarheid van de gereformeerde belijdenis. Wie de schrijver kent uit zijn diverse publicaties – met zijn wat suggestieve stijl en af en toe al te gekunstelde woordkeus – weet dat het hem boven alles dáárom te doen is. Het Huis van de Vader is hem tē dierbaar en de erfenis van de vadersen tē waardevol om zonder groot verdriet te constateren dat deze geestelijke nalatenschap aan slijtage onderhevig is, ook en juist onder hen die zich tooien met één van de namen gereformeerd en reformatorisch. Dat is het wat op het hart van deze hervormde emeritus-do-

Boekbesprekingen

Jaarverslag 2013 van de Nederlandse Vereniging tot bevordering van de Zondagsrust en de Zondagsheiliging. Een beknopt overzicht van de werkzaamheden van bovengenoemde vereniging over de periode november 2012/ oktober 2013 wordt gegeven. Met name wordt aandacht besteed aan de winkelopenstelling op de zondag. Aan alle colleges van B & W werd een brief verzonden. De reacties waren zeer divers. In dit jaarverslag kunt u daar kennis van nemen. De ontheiliging van Gods dag neemt al meer toe. De Heere werke een terugkeer tot Zijn Woord en Wet.

A.Baars en G.C. den Hertog (red.) Verheugd in God, paperback, 168 blz., € 9,95, Theologische Universiteit Apeldoorn, ISBN 978-90-75847-39-0.

De ondertitel luidt: ‘Theologische opstellen over Bijbel en vreugde, vroeger en nu.’ Het boek bevat een negental artikelen van docenten

minee gebonden is. En hij houdt niet op dit pijnlijk – en voor velen kennelijk irritant – aan de kaak te stellen. Juist voor afgescheidenen moet het iets betekenen om dit gezegd te krijgen door een dienaar die hoort tot “*hen die bleven*”, zelfs in een kerk die tien jaar geleden nog eens kostbaar bloed verloor aan een nieuwe betreuenswaardige afscheiding. Laat vanuit dit aantrekkelijke en (naar de letter) merkwaardige boekje ook ons, christelijk-gereformeerden, de spiegel voorgehouden zijn. Bewaar het overgeleverde pand! De woorden van Luther mogen ook de onze zijn: “Het is zeer moeilijk om te geloven dat Christus niet voor de heiligen, rechtvaardigen, waardigen en vrienden gegeven is, maar voor de goddelozen, zondaren, onwaardigen en vijanden, die de toorn van God en de eeuwige dood verdiend hebben. (...) Heere God, help mij dat ik mij aan Uw Woord houd!” [109].

J.M.J. Kieviet

en studenten van de Theologische Universiteit Apeldoorn. Het boek is nr. 69 van de Apeldoornse Studies en bestaat uit een bewerking van lezingen gehouden tijdens de ‘integratiecolleges’ van 20 en 21 december 2012, die in het teken stonden van het thema ‘blijdschap’. We hebben het boek met belangstelling gelezen. Er zou heel veel uit te citeren zijn. We willen u iets doorgeven uit het artikel ‘Beleefde blijdschap tussen evangelisch en reformatorisch’ van prof. A. Baars. Op blz. 139 en 140 lezen wij “We hebben gezien dat Andrew Murray de uitspraak van Paulus in Romeinen 7:14 anders uitlegt dan in de gereformeerde traditie gebruikelijk is. In deze tekst zegt de apostel: ‘Ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde.’ Volgens Murray gaat het hier om vleselijke christenen. Zij hebben zich nog niet geheel aan de Geest overgegeven. Hierom worstelen zij nog met de zonde en zijn niet

gekomen tot de volle beleving van de blijdschap. Op deze manier komt Murray tot een duidelijke tweedeling in het geestelijke leven. Sommige christenen bezitten de volle blijdschap nog niet. Hun portret wordt getekend in Romeinen 7. Anderen zijn wel tot de volle blijdschap gekomen ('second blessing'). Wat moeten we van deze gedachtengang denken? Allereerst dienen we ons te realiseren dat het Schriftbewijs van Murray en anderen voor deze tweedeling flinterdun is. Uiteraard is het zo dat er bij een goede Schriftuurlijke ontwikkeling van het geestelijke leven sprake is van geestelijke groei, een toename van zekerheid en innerlijke blijdschap. Maar kunnen we dat – bijbels gezien – zo afgestapt over twee stadia verdelen? Laten we ons allereerst richten op Romeinen 7. Over het 'ik' in Romeinen 7:14vv. bestaan in hoofdzaak drie opvattingen. (1) Paulus heeft het hier over zijn leven voor zijn bekering. Nadat hij tot kennis van Christus gekomen is, is hij aan deze tweestrijd ontheven. Dit is de visie van onder meer Arminius, de remonstranten en een groot aantal nieuwere exegeten. (2) De apostel spreekt hier over het leven van een christen die nog vleeselijk is. Zodra een christen vervuld wordt met de Heilige Geest, komt hij of zij deze strijd tussen vlees en Geest te boven. Dit is in principe de opvatting van Murray en zeker ook van de charismatische beweging. (3) Paulus doelt hier op het leven van een christen zo lang hij of zij hier op aarde is. Hoewel er oefening en groei is in het leven van geloof en heiliging, komen wij de strijd tussen vlees en Geest in dit leven nooit te boven. Dit is de klassiek gereformeerde lijn. De laatste opvatting heeft naar mijn overtuiging de sterkste bijbelse papieren. Het beslissende argument is dat uit het redebeleid van Paulus in deze passage nergens blijkt dat hij spreekt in de verleden tijd of over een vroegere fase in zijn geestelijk leven. Hij spreekt over wat hij 'hier en nu' beleeft, terwijl hij toch kan zeggen dat hij gerechtvaardigd is uit het geloof en vrede heeft bij God door Jezus Christus (Rom. 5:1; 8:1vv.). Op

blz. 141 verwijst prof. Baars ook naar het evangelie naar Johannes. We lezen dan: "De Bijbel laat uiteraard duidelijk zien dat er toename is in de vreugde, naarmate

Persberichten

Aankondiging conferentie Landelijk Comité ter voorbereiding van Ouderlingen- en Diakenenconferenties van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland

Op zaterdag 12 april a.s. zal D.V. de jaarlijkse ambtsdragersconferentie worden gehouden. Het comité nodigt u hartelijk uit bijeen te komen in het kerkgebouw "De Kandelaar" van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Nijkerk. Adres: Meinsstraat 4A. Het programma zal duren van 10.30 tot circa 15.00 uur. Het thema voor deze conferentie is: **Veiligheid in Heiligheid. Over ambtsdragers en homoseksualiteit**

Het comité heeft in overleg met het moderamen van de generale synode besloten met name aandacht te schenken aan de pastorale handreiking van het synoderapport over homoseksualiteit en homoseksuele relaties. Hoe gaan wij in de praktijk met deze handreiking om?

De inleidingen worden gehouden door de broeders ds. J.G. Schenau en ds. B. Reinders. 's Middags is er een forumdiscussie met als leden ds. J.G. Schenau, ds. L.A. den Butter, ds. P.J. den Hertog en ds. A. Heystek. Het slotwoord zal verzorgd worden door ds. J. Westerink.

Namens het comité,

E. J. Jansen (secretaris)

Verwoldsebeek 64

8033 DC Zwolle. Tel.: 038 4533108

Mail: jns.prj@filternet.nl

Psalmzangdag 25 jaar Psalmzangdag in Bovenkerk Kampen

Een middag voor het hele gezin!

Op D.V. zaterdag 29 maart 2014 wordt in de Bovenkerk te Kampen de landelijke Psalmzangdag weer gehouden. Thema van deze dag is

er groei is in het geloof. Maar dat is een dynamisch proces. Het heeft niets te maken met een soort 'twee fasenleer'."

'Psalmen, die harten treffen...'

Ds. M. Goudriaan, predikant van de Hervormde gemeente te Veenendaal, zal de psalmen van toelichting voorzien. De samenzang wordt op het Hinszorgel begeleid door Peter Eilander. De psalmen worden niet-ritmisch gezongen, uit de berijming van 1773.

Dit jaar wordt de Psalmzangdag voor de 25^e keer gehouden. Onze vaste organist heeft aangegeven dat hij deze mijlpaal aangrijpt om afscheid te nemen als begeleider van de Psalmzangdag. Op deze middag hopen we daar kort bij stil te staan.

De Psalmzangdag is voor iedereen gratis toegankelijk. Wel wordt er twee keer gecollecteerd om de kosten te dekken. In de pauze zijn consumpties tegen betaling verkrijgbaar. De middag begint om 13.30 uur en is rond 16.30 uur afgelopen. Parkeertip: Stadhuis, Burg. Berghuisplein, op ca. 10 min. loopafstand van de Bovenkerk. Zie voor meer info: www.psalmezangdag.nl.

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"

www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Mbumba Zendingsdag 's-Hertogenbosch

De 51^e zendingsdag van de Stichting Mbumba-Zending wordt D.V. gehouden op zaterdag 26 april 2014 in de Brabantshallen te 's Hertogenbosch. Diezekade 2, 5222 AK 's Hertogenbosch.

Sprekers

's morgens (10.30-12.30 uur)

1. Ds. A. van Voorden, Opheusden. Opening
2. Ds. M. Mloyi, Zimbabwe (met vertaling)
3. Ds. T. Klok, Urk

Pauze 12.30-14.00 uur.

's middags (14.00-16.30 uur)

4. Ds. A.C. Rijken, Gameren.
5. Dhr. A.B. den Breejen, Werkendam. Vertelling
6. Ds. Th. Zwartbol Stavenisse. Sluiting

Parkeergelegenheid gratis beschikbaar.

Ds. M. Mloyi Zimbabwe (met vertaling)

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

NIEUW VERSCHENEN BIJ DE ROO!

De zeven kruiswoorden

7 overdenkingen

154 pagina's

Ds. I. Kievit (1887-1954)

Geschenktip!

€ 12,50

Een uitgebreide verklaring van de woorden door de Middelaar aan het kruis gesproken. Centraal staat het borgwerk van de Middelaar en de toepassing daarvan in het zondarshart.

Boekhandel De Roo Van Meelstraat 12 3331 KR
Zwijndrecht 078-6124081 info@deroo boeken.nl

www.derooboeken.nl

Ook verkrijgbaar bij uw boekhandel

REIZEN NAAR DUITSLAND

10-daagse reis Linderhof Duitsland

Schlosshotel, gelegen in de Ammergauer Alpen. volpension. Alpen-tochten, treintocht, Romantische Strasse, boottocht Starnbergsee enz.

vertrek 12 mei

5-daagse reis Berlijn

Brandenburger Tor, Checkpoint Charlie, Potsdam, lichttour, Joods museum, boottocht over rivier de Spree

vertrek 10 juni

5-daagse reis Sauerland

glasblazerij, huifkarrentocht, Korbach, vaartocht Edersee, Winterberg, Schloss Arolsen (waar koningin Emma is geboren en getrouwd)

vertrek 23 juni

Reisgids 2014 is uit!

Margrietstraat 30, 4401 EZ Yerseke
Tel. 0113-573681 | Mob. 06-22296733
info@burgtours.nl | www.burgtours.nl

Rust en ontspanning in de prachtige Vulkaaneifel!

(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Inl.: 0049-6594258990 en www.huizesolagratia.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Versijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kievit

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl
NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementsprijs € 17,50 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 17 dollar per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

ISSN nummer: 0166 - 4646